

Csiszár Antal

Meseváros- Vidámpark épült Győrben

Kétezer-hetvenegyben vagyunk. A gyermeknapra ébredő lurkók régóta várták ezt, amikor is birtokba vehetik az új Vidámparkot. Sokat hallottak a tervezésről, láthatták az épülő részleteket, s ma előttük az új csoda, melyet birtokba vehetnek.

A megnyitó fenomenális volt. Megjelentek az ország vezetői, Pákozdi Emil miniszterelnök úr, aki még az előző kabinet gyermekügyi minisztereként ígéretet tett, hogy megvalósíttatja eme létesítményt. Ő csupán egy a rangos vendégek közül, megjelent a gyermekügyek jelenleg felelős kormánytagja, Mészáros Bálint polgármester úr, de nem hiányoztak a külföldi megfigyelők sem.

Mi is történt az elmúlt évtizedekben szép Hazánkban. Magasra hágott a gyermekkultusz, a költségvetésből tetemes összeget csoportosítottak át a felnövekvő nemzedék testi-lelki jólétére. Ekkor született meg az ötlet, hogy alkossanak egy gyermekparadicsomot. Attól nem kellett tartani, hogy nem lesz gazdája, mert az elmúlt három évtizedben baby boomnak lehettünk tanúi. Véget értek az ínséges évek, amikor drámaian csökkent a népesség, hála a nagyvonalú juttatásoknak az általános ingyenes gyermekétkeztetésnek, nyaraltatásnak, az óvodában és az iskolában az utolsó szegig mindent térítésmentesen kaptak. A gyermekek számára külön TV csatornát indítottak, ahol gyermekszerkesztői gárda állította össze a nekik tetsző műsort. Érdekesebbnél érdekesebb tervek születtek, végül Dinnyés Jenő ötlete, s

annak tervdokumentációja lett a befutó. A miniszterelnök úr és a polgármester felszólalásában méltatta a kezdeményezést, annak megvalósítását, dicsérte a kivitelezőket, s vázolta a munkafolyamatot, nem elhallgatva a felmerülő – korrigált – hiányosságokat. A gyermekek – természetüknél fogva – nem tudnak sokáig egy beszédre koncentrálni, de – becsületükre legyen mondva – ezúttal derekasan állták a nyári meleget, a szűnyogcsípéseket. Persze igazából akkor teljesedett be örömük, amikor a miniszterelnök átvágta a szalagot. Nyílt a kapu, s máris hosszú sor kígyózott a pénztár előtt: lelkes gyerekek, boldog szülők, nagymamák, nagypapák. A szemekben örömkönnny csillant: a felnőttek legnagyobb öröme látni leszármazottjaik elégedettségét. Az első csoda egy olyan űrhajó volt, melyben szkafanderbe ültetve a gyermek felemelkedhet néhány száz méter magasságba, s egy forgó planetáriumba kerül, ahol a világűr ismert bolygómodelljei mellett szállhat el. Egy titokzatos szerkezet a kozmikus élményüket még teljesebbé teszi. Megtapasztalhatják a súlytalanság állapotát, sőt, egy rádiótelefon segítségével kapcsolatot teremthetnek a földi irányító központtal.

– Gábor! - szólalt meg Zoltán. - Pont olyan érzés, mint amiről a TV-ben beszámoltak a kozmoszból szerencsésen visszatértek. Lehet, hogy egyszer mi is részesei lehetünk egy valós űrutazásnak, s akkor majd mirőlunk írunk az újságban.

– Tibor! Én az aerodinamikai főiskolára jelentkezek, ott kapok majd ilyen képzést. Meglátod, úgy járunk-kelünk az űrben, mintha otthon a szobában járkálnánk. Csodálatos

lenne! Oly sok évnek kell még eltelni addig. Középiskola, egyetem, pótlólagos képzések, repülési gyakorlatok.

– Gábor nézd az új gyermekvárosi csodát! Ott a történelmi vasút!

Már a gyermekvasúti váróteremben voltak. Kisvártatva bedübörgött egy villanymeghajtású mozdony vontatta metáلكék kocsikból álló szerelvény. A gyerekek a vasútvonal két végállomásán juthattak be. Kettős vágány szelt át egy tizenöt kilométeres vonalat így biztosítva egy időben két vonat haladását. A vonaton utazva Győr történelmének neves fordulópontjaihoz érkeztek. Egy állomás egy korszak történetébe engedett bepillantást.

– Peti, figyeld meg mivel találkoztunk már az iskolai tanulmányaink folyamán!

- Tibor: A történelemtanárunk gazdag muníciónal látott el bennünket. Minden órával nehezebb és tartalmasabb lett a csomag.

Már haladtak is. Maguk mögött hagyták a kezdeti állomást, sötétség köszönt rájuk az alagútban. Nem győztek csodálkozni a római kor Arrabonáján, mire egyik ámulatból a másikba estek, már a Püspökvár látványa kötötte le figyelmüket, de tanúi voltak Jagelló és Habsburg László édesanyja közti megbeszélésen. Büszkén említették, hogy a hadak villáma, Hunyadi János, a törökverő jeles szerepet játszott városukban, átutaztak a török korszakon, szomorúan konstatálták a város elését, hogy annál nagyobb legyen az öröm a felszabadításon. Így utaztak a történelmi múltban egyre közelebb a mához.

- Peti: Milyen sokat szenvedett ez a város.

- Tibor: Így igaz, de ennek ellenére minden válságot, bajt balszerencsét túlélt.

- Peti: Büszkék lehetünk a városunkra.

- Gábor: Gondold el, ha eleink feladják a küzdelmet, a rombolást nem követi építkezés, akkor talán már nem is létezne a szülővárosunk, s ma nem lehetnénk a meseváros boldog gazdái. De nézd, újabb csoda vár ránk! Ez pedig egy mesterséges szafari volt. Képzeld el, a földünk minden éghajlati öve volt modellezve, életszerűen benépesítve állatokkal, beültetve növényekkel, műtalajjal borítva az éghajlati öveknek megfelelően.

- Pajtások! Ki ismeri fel a talajféleségeket? – kérdezi a kalauz.

Gábor derekasan helyt állt.

-Ez barna erdőtalaj, mivel lombhullató fák vannak, emitt a tűlevelűek altakarója. Az pedig alighanem terra rossa, a mediterrán öv sajátossága. –

Az erdőkben érdekes feladat várt az utasokra. A műállatokból minél többet kellett elejteni.

Hamarosan elefántok, orrszarvúak, párducok, antilopok és még ezernyi vad kerültek terítékre. Természetesen mindez csupán játék, s az elesettek rövidesen feltámadtak, hogy vígan futhassanak tova az őserdőben, szavannán, sivatagon, esetleg a Grönland vidékét idéző mű jégmezőkön. Az élményeknek még koránt sem volt végük. Egy olyan hatalmas terepre kerültek, ahol épület makettek garmadája volt. Ezekből kellett történelmi városrészeket összeállítani. Volt itt Akropolisz kicsiben, de nem hiányzott a Colosseum, a londoni Tower,

Buckingham palota, Notre-Dame, Kreml. Ermitázs, Louvre sem. A résztvevőkre az a feladat várt, hogy építsenek újjá egy-egy történelmi települést. Lázás munka kezdődött, kisvártatva a régi Párizsban, Londonban, Athénban sétálhattak. A tervezők agyából nem véletlenül pattant ki ez az ötlet. Hazánkban régóta kompetencia alapú oktatás folyt, s a képességek fejlesztéséhez az ilyen és hasonló feladatok ideálisak voltak. Három fiú elszántan készült a kreatív világolimpiára, amelynek színhelye ebben az évben városunk lett. Laci, Feri, Vilmos apait-anyait beleadtak, hogy minél jobban visszaadják az általuk rekonstruált középkori város képét.

Laci keze nyomán XIV. Lajos Párizsa, Ferién Szulejmán Isztambulja, Vilmosén a Tudor-kori London született újjá.

– Laci, kedvem lenne a te Isztambulodban sétálni, lopva bepillantani a hárembe.

-Feri: Halál fia lennél Laci! Az eunuchok éberségét nem játszhatnád ki.

- Laci: Legalább ha a bazárba bejuthatnék!

- Feri: Ott meg alkudni kellene. Képzeld el, meglátnál egy drágább selymet, nem lenne pénzed, így hoppon maradnál. Ráadásul ki is foszthatnának, a bazár világa nem egy veszélytelen hely.

- Laci: Én sem most jöttem le a falvédőről! A nagymamámmal szombatonként járok a piacra. Látom, hogyan éri el, hogy az eredeti ár töredékéért szerzi meg az árut.

- Feri: Nono! A piaci árus és a bazári eladó között furfangban nagy a különbség.

- Laci: Elfelejtetd, hogy majd, ha felnőtt leszek, nagyobb tapasztalatra teszek szert. Ismered a „Kicsi vagyok én, majd megnövök én” kezdetű dalt?

Így terveztetek, s mentek csodától csodáig.

A mesevárosban átéltek nem maradhattak pozitív benyomás nélkül. Sok gyermeklátogató fejében itt fogalmazódott meg a jövő.

Peti, Feri és Vilmos elhatározták, hogy történész pályára készülnek. Minden szabad idejüket könyv- és levéltárban, múzeumokban töltötték, de nem feledkeztek meg a képtárakról sem. A történelemórák állandó szereplőivé váltak.

Az i-re a pontot egy nemzetközi diákolimpia tette fel, melyet fölényesen nyertek szülővárosuk középkori történetéről.

Párizsban a Sorbonne - n akartak tovább tanulni, de közbejött a COVID, s nem utazhattak ki (Bár már négy évtizede eredményesen leküzdöttek, de balszerencsére, ismét egy új mutáns ütötte fel a fejét, melynek neve omega volt. Áthidaló megoldásként le kellett tölteni a tananyagot. Sajnos ez franciául volt, ők pedig nem beszélték azt a nyelvet. Szerencsére Vilmos eszébe jutott a fordítóprogram, ebben azonban nem volt sok köszönet, mert a francia szöveget pongyola megfogalmazásban adták vissza. Francia szakos tanárt kellett keresni. A kellemetlen meglepetés akkor érte őket, mikor a tanerő közölte, hogy a kiírt szakdolgozati témák mind Franciaországra vonatkoznak és számos alapkönyv csak a célnyelven érhető el. Megkezdődött a versenyfutás az idővel. Az ötödik év anyagának elsajátítása előtt

kifogástalanul kellett tudni a gallok nyelvét, ráadásul a szóbeli vizsgán meg kellett védeni a disszertációt. Külön nehézség volt, hogy bár kaptak oltást, de mindhárman öt hónap múlva megfertőződtek egy új típusú influenzával, s ezért egy év kimaradt. Szerencsére legalább a harmadik évet már nem digitális keretekben, hanem a helyszínen végezhatték el, így a mindennapi nyelv fordulatai meggyökeresedtek. Az államvizsga sikeres letétele után Peti az abszolutizmus kutatását választotta. Kénytelen volt ingázni a Csatorna két partja között, mert ez a kormányforma Angliában és Franciaországban formálódott ki először.

Feri élete párját Londonban lelte meg. Mary egy légitársaság stewardesseként dolgozott. Nászútra Keletre mentek. Ez szakmailag is megfelelt a férj terveinek, mert az Oszmán Birodalom történetét kívánta feldolgozni. A hajóút folyamán Egyiptomba, Mezopotámiába is eljutottak, de Szaud-Arábiát is útba ejtették. A harmadik fiú, Vilmos elhatározta, hogy szülővárosa, Győr történelmi múltjának ered a nyomába, nem törődött azzal a közhellyel, hogy senki sem próféta a saját hazájában. A három fiú történelmi kutatásai messze ható eredményre vezettek. Monográfiáik az általuk kutatott területről alapirodalom számba mentek. Kurzusaikra, amelyeket amerikai neves egyetemeken (Harvard, Columbia, Yale) hirdettek meg, minden kontinensről tódultak az érdeklődő hallgatók. Más tudományterületek is profitáltak a Meseváros nyújtotta ihletekből.

Gabriella és Éva, két sülve-főve együtt járó barátnő útja a világúr kutatása felé vezetett. Csillagászati, hadimérnöki

képesítés után pilótaiskolába mentek, sok ezer kilométer repülőút után tervbe vették a Világűrbe történő kalandozást.

-Gabriella: Mi leszünk a Kozmosz női vándorai, ahogy Odüsszeusz a Földön, mi itt fogunk bolyongani. Számunkra sem lesz kevesebb akadály, bár nem lesz dolgunk sem Polüphemossal, sem Poszeidónnal, hogy az isteneket ne is említsem. Természetesen még sokféle ágazott életutakról is beszámolhatnánk. Vessünk egy pillantást még ötven évvel későbbre, kétezer-százhuszonegyre. A kétezer-hetvenegyes általános iskolás gyermekek tapasztalt kutatók, nagyszülők nemzetközi elismerésekkel a tarsolyukban.

- Riporter: Havassy Professor Úr, meséljen arról, hogyan lett Ön híres Afrika kutató, akinek a nevéhez új állatfajok felfedezése fűződik.

- Havassy professzor: Első impulzust pontosan ötven évvel ezelőtt kaptam az akkoriban átadott Gyermekvárosban átéltek hatására. Ekkor váltam véglegesen annak az útnak elkötelezettjévé, amelyre később ráleptem.

- Riporter: Számoljon be arról a tudományos teljesítményről, amely a földrajzi-biológiai Nobel díjat hozta.

- Havassy professzor: Kutatócsoport vezetőjeként érkeztem a fekete kontinensre. Tudományos eszközökkel bőségesen felszerelkeztünk. Nem hiányzott a növény- és állathatározó sem. Egy kenyai barlangban végeztünk megfigyeléseket, s olyan rovarfajtára bukkantunk, amelyre egyik - a tudományos tárban létező - flóra vagy

fauna egyedére sem illett. Testfelépítése alapján igyekeztünk jellemezni a felfedezett egyedet. Így egyértelművé vált, hogy még nem szerepelt a tudományban. Megtörtént a faji besorolása, osztályozása. Határoztunk az elnevezéséről is. Alfa bogárnak kereszteltük el. A további kutatások arra irányultak, hogy hol lelhetők fel hasonló egyedek. Elkészült az elterjedésük térképi ábrázolása. A kutatások egyértelművé tették, hogy Afrika majd minden országában megtalálhatók. Egyiptom, Szudán és Líbia kivételt képeznek.

- Riporter: Mivel magyarázható, hogy az említett országokban nem lelhetők fel ilyen élőlények?

- Havassy professzor: Ez még további vizsgálódást igényel.

- Riporter: Mi lett a fellelt bogár sorsa?

- Havassy professzor: Helyszíni és hazai vizsgálatok után a Természettudományi Múzeumban külön tárlóban helyeztük el. Hamarosan megtekinthető a látogatók számára. Most látjuk el szakszerű leírással, amely alapján képet lehet alkotni magáról az egész felfedező folyamatról.

- Riporter: További tervei?

- Havassy: Rövidesen az Északi-sarkra indulok. A jégén végzünk mélyfúrásokat. Olyan élőlények után kutatunk, amelyek a mínusz hatvan- heten fokban is virulensek maradtak. Egy másik vizsgálati irány a sarkkörü felmelegedés hatásaira irányul. Komparatív vizsgálatok alapján összehasonlítjuk a korabeli állapotokkal. Itt kell megjegyezni, hogy az adott térségben már folytak

kutatások, mióta a jég tovább olvadt, mely mikroorganizmusok estek ennek áldozatul.

- Riporter: A tisztelt TV nézőkben is tudatosulhat, hogy milyen eredményeket hozott az utóbbi évtized kreatív oktatása, a Gyermekváros, mint a kompetencia fejlesztés edzőterme párosulva az akarattal, szorgalommal. Büszke lehet hazánk a kutatókra, s arra, hogy a Kisalföld székhelye, Győr, immár a tudomány, technika fellegvárává nőtte ki magát. Következő riportunk egy olyan kémikust mutat be a folyók városából, aki több új elemmel járult hozzá a Mengyelejev-féle periódusos rendszer bővüléséhez. Köszönöm a figyelmüket! Holnap megszokott időben itt a tudományos csatornán találkozunk!

Csiszár Antal

Holle anyó munkát keres

Holle anyó, amióta világ a világ, földalatti országában fogadta a szolgálatra jelentkezőket, akik jól-rosszul elvállalták a munkát. Egy nap különös gondolata támadt. „Mi lenne, ha egyszer én mennék az emberek közé, esküszöm, munkát vállalva példát mutatnék arra, milyen az, ha valaki megfogja a dolog végét.”

Így is tett. Felülemelkedvén világunkba rögvest körülnézett, milyen tennivaló akad. Szemébe tűnt egy magas épület, akkor még nem tudta, hogy egy iskola előtt áll. Belépett, a portás rögtön megállította. Ez volt az első meglepetés, hiszen akik hozzá igyekeztek, könnyűszerrel bejuthattak hozzá, senki sem állta el az utat.

– Mit óhajt, asszonyom? – így a recepció.

– Szerencsét próbálni, munkát keresni jöttem. – Nos, nem tudom, mennyiben lesz szerencséje, de ott azon a párnázott ajtón tessék kopogni. Ott van a direktor.

– Mi az, hogy direktor?

-- Látszik, hogy messziről jött. A direktor (más néven igazgató) vezeti az iskolát.

– Csupa ismeretlen fogalom.

– Látszik, hogy messziről érkezett. Ön tud írni és olvasni?

– Ezidáig nem volt rá szükségem. Jó anyám, Isten nyugosztalja, még a Föld keletkezése idején arra nevelt csupán, légy engedelmes szolgálatkész és szófogadó.

– Vidékünkön ilyenekből nagy a hiány – vakarta a fejét a bejárat nyugdíjas őre, de írás-olvasás nélkül nem lehet boldogulni, s ez még csak a követelmények jéghegyének

csúcsa. De tudja mit, ott az igazgató úr hátha tud valami okosat mondani, nem véletlenül ő itt a góré.

– Hú, mennyi ismeretlen dolog, töprengett Holle anyó, de már hasztalannak vélte a kérdezősködést, még elveszíti a fonalat, s akkor felsül.

Kisvártatva szemben ült az alma máter élet-halál urával, aki – csodák csodájára – nem lövellt szájából kénköves tüzet, nem okádott füstöt, ellenben egy vastag dosszié mögött ülve letolta aranykeretes szemüvegét és figyelmesen nézett rá.

– Mi vezette Önt, hogy iskolánkat felkeresse?

A válasz nem késett. Szolgálni jöttem.

– Nos, szólalt meg az iskolavezető pedagógus. Milyen iskolai végzettsége van?

– Olyanom nekem nincs.

– Sajnálom, válaszolt a direktor. Két tanári állásom betöltetlen, de oda egyetemi végzettség kell, de még a takarítónői foglalkozás műveléséhez is kell legalább nyolc általános. Azt ajánlom, keresse fel a Munkaügyi Hivatalt, ott talán lelnek olyan állást, amelyet elfoglalhat, de előtte – bizonyára – beiskolázzák.

– Mi az a beiskolázás?

– El kell végeznie a nyolc általánost, ehhez azonban szükség van az olvasás és írás, számolás elsajátítására.

Holle anyó némileg elkedvetlenedve, de végletesen el nem csüggedve kereste a Hivatalt, útközben azzal biztatta magát, hogy minden kezdet nehéz.

A Hivatalban egy fiatal hölgy fogadta egy tekintélyes jegyzéket tolt eléje, ami az üres álláshelyeket tartalmazta. Az első megoldatlan problémát jelentette, lévén, hogy

nem igazodott el a betűk világában. A hivatalnok némi csodálkozással vegyes bosszankodás közepette sorolta a lehetőségeket: Vízvezeték szerelő, zárlakatos, informatikai mérnök és száznál több műszaki, valamint humán álláshely.

Holle anyó tanácstalan volt. Még sohasem hallottam ilyen lehetőségekről.

– Mivel foglalkozott eddig? – így a hivatalnok.

– Szolgálatra fogadtam fiatal lányokat, takarítottak, főztek, mostak, vezették a háztartást.

– Hogyan állapodtak meg a járandóságról?

– Mindig utólag fizettem.

– Nem érti, miről beszélek. Volt-e béralku?

– Ilyenről nem volt szó.

– Nem értem. Nem közölték fizetési igényeiket?

– Eszükbe sem jutott.

– Nagyon furcsa. Nálunk a munkaviszony olyan – két fél közötti szerződés – ahol egyeztetik a bérigényeket a lehetőségekkel.

Holle anyó eltűnődött, ilyenre nem volt felkészülve, hiszen az „efféle világról” elképzelései sem voltak.

– Tudok magának javasolni egy lehetőséget. Foglalkozzon háztartással, hiszen – amint látom – ebben rendelkezik némi tapasztalattal. Legjobb, ha nem Ön takarít, hanem takaríttat. Vállalkozásba kéne fognia.

– Mi az a vállalkozás?

– Ide mindenekelőtt vállalkozói igazolvány kell, ennek feltétele az erkölcsi bizonyítvány, ami csak büntetlen előélet esetén adható ki. Szükség van adóazonosító jelle, a tb-vel is rendelkezni kell.

– Túl sok ez nekem. Mi az, hogy adóazonosító jel, vállalkozói igazolvány?

– A hivatalnokról már csorgott a verejték, és csak magyarázott és magyarázott.

– Az alkalmazottak után, akiket a vállalkozásában foglalkoztat, adót kell fizetni, Önnek személyesen.

Az igazolványokat igényelni kell.

– Ennek mi a módja?

– Mindennek írásban kell történnie.

Holle anyó itt vesztette el lába alól a talajt. Azt hiszem, mivel a betűket nem ismerem, jobb nekem visszatérni a föld alá. Csalódottan vette az irányt a kúthoz, ahol leereszkedett.

Amíg fent volt Földünkön, szünetelt a havazás.